

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 415436	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	
	Datum oordeelvormende commissie *	
	Datum besluitvormende raadsvergadering	01/07/2026
	Opsteller	- v.d.Vegte
	Telefoonnummer	06-21635049

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Jaarverslag 2025 en ontwerpbegroting 2027 Hûs en Hiem
-------------------	---

Te besluiten om

1. Het jaarverslag inclusief jaarrekening 2025 van Hûs en Hiem voor kennisgeving aan te nemen.
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2027 van Hûs en Hiem.

Inleiding

Gemeente Harlingen neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Hûs en Hiem. In deze GR wordt de toetsing en advisering voor omgevingskwaliteit (vroeger welstand) geregeld. Net als het advies en toezicht bij wijzigingen van monumenten.

Volgens de regels in de GR wordt de gemeenteraad de mogelijkheid gesteld om kennis te nemen van het jaarverslag van 2025 en de ontwerpbegroting 2027. Daarbij is er mogelijkheid een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting. Bij voorkeur voor 5 juni (vergadering Dagelijks Bestuur), en uiterlijk voor 26 juni 2025 (vergadering Algemeen Bestuur).

Beoogd effect

Uitvoering geven aan de werkwijze passend bij de GR hûs en hiem

Argumenten

1.1 de toezending van het jaarverslag en jaarrekening 2025 is informatief.

Hûs en hiem ondersteunt in het uitvoeren van wettelijke taken. Zo is het instellen van een adviescommissie voor rijksmonumenten een verplichting van de gemeente. Omdat de jaarrekening informatief wordt aangeboden is er geen zienswijze nodig.

2.1 De ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 laat een sluitend beeld zien.

De tarifiering voor de dienstverlening is gebaseerd op een kostendeckende exploitatie. Door het voortbestaan van de GR in 2027 zijn alle kosten gedekt, conform artikel 34 lid 2 van de GR. De tarieven worden door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Ook de in deze begroting opgenomen meerjarenraming is opgesteld vanuit het scenario ongewijzigde voortzetting van de huidige adviespraktijk.

2.2 Het is niet noodzakelijk om de tarieven in 2027 te verhogen.

Omdat het eigen vermogen meer dan voldoende is, wordt voorgesteld om de tarieven ongewijzigd te laten.

2.3 Het weerstandsvermogen is meer dan toereikend.

In 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat, gelet op de risico's die zijn verbonden aan de aard van de werkzaamheden, gestreefd moet worden naar een algemene reserve van Hûs en Hiem van € 900.000. In dit bedrag ligt besloten de waarde van het pand (stille reserve). De algemene reserve bedraagt inclusief de WOZ-waarde van het pand op € 936.417. Hierdoor is de hoogte van de algemene reserve iets hoger dan de gewenste omvang van het eigen vermogen.

Kanttekeningen

2.1 De organisatorische en financiële consequenties van een breed kennis- en adviescentrum voor omgevingskwaliteit zijn nog onbekend en niet meegenomen in de meerjarenraming.

De verkenning hiervan bevindt zich momenteel in een onderzoeksfase, onder leiding van twee kwartiermakers en een kernteam. Ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd en, indien nodig, op een later moment worden vertaald naar beleid en financiële kaders. Mogelijke kosten als gevolg van het in huis halen van benodigde kennis naar aanleiding van het onderzoek zijn vooralsnog niet bekend en dan ook niet meegenomen.

2.2 Onzeker is of het aantal adviesaanvragen op peil zal blijven in de toekomst.

Of het aantal adviesaanvragen in 2027 en de jaren daarna op peil zal blijven is wel een onzekerheid. De mate waarin de daarmee gemoeide omzet zal wijzigen is bij het opstellen van de begroting niet in te schatten.

Financiën

Jaarverslag met jaarrekening 2025

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 119.462 (resultaat na bestemming). Dit resultaat wordt voor een groot deel veroorzaakt door de stijging van de adviesgelden. Deze stijging kan deels worden toegeschreven aan de doorgevoerde tariefsverhoging per 1 januari 2025. Verder wordt het positieve resultaat o.a. veroorzaakt door de inzet van extra commissies inzake de aanwijzing van monumenten binnen de gemeente Leeuwarden en Opsterland en de organisatie van de Abe Bonnema Architectuurprijs.

Voor wat betreft de weerstandscapaciteit, deze bestaat uit de middelen en de mogelijkheden van de organisatie om niet-begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit van Hûs en Hiem bestaat naast het eigen vermogen uit het begrote resultaat uit de bedrijfsvoering. Tevens is het bezit van het kantoorpand (Johan Willem Frisostraat) onderdeel van het de weerstandscapaciteit (stille reserve). De stille reserve wordt gevormd door de WOZ-waarde van het kantoorpand aan de Johan Frisostraat zijnde € 436.000. De geschatte marktwaarde na verduurzaming ligt echter aanzienlijk hoger namelijk tussen de € 1.210.000 (kantoorpand) en € 800.000 (woonhuis).

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Het eigen vermogen (exclusief de waarde van het pand), inclusief bestemmingsreserves per 31-12-2025 bedraagt na de resultaatbestemming over het boekjaar 2025 € 491.417.

Hierbij is in begrepen dat er € 4.000 is toegevoegd aan de 'Bestemmingsreserve onderhoud pand' en tevens € 15.000 is onttrokken aan de Bestemmingsreserve onderhoud pand' voor het afdekken van de uitgevoerde kelderrenovatie.

Uit bovenstaande blijkt dat de weerstandscapaciteit redelijk op peil is (€ 491.417+€ 436.000=

€ 927.417). Hiermee is het door het AB (Algemeen bestuur) vastgestelde streefbedrag voor de weerstandscapaciteit van

€ 900.000 bereikt en is er meer dan voldoende ruimte om tegenvallers op te vangen.

Voor wat betreft de jaarrekeningcontrole, de jaarrekening 2025 is gecontroleerd door Bentacera. Zij hebben een goedkeurende verklaring afgegeven.

Begroting 2027

De begroting 2027 is opgesteld vanuit de verwachting dat de adviespraktijk in 2026 niet gewijzigd is. Aangezien er per 1 januari 2026 van geen enkele aan de GR deelnemende gemeenten een voornemen tot uittreding is ontvangen zijn in 2027 naar verwachting alle 17 thans bij de GR aangesloten gemeenten deelnemer.

Hûs en Hiem voert in 2027 advisering in het kader van de Omgevingswet uit dat sterker is gericht op een integrale benadering van het brede begrip omgevingskwaliteit. Deze ontwikkeling vraagt om bredere blik en een nauwere samenwerking met deelnemende gemeenten en andere betrokken partijen.

In de begroting voor 2027 is evenals in 2026 een bedrag opgenomen voor het verder versterken van de positionering van Hûs en Hiem als kenniscentrum, als adviesorgaan en sparringpartner bij het ontwikkelen van plannen bij de verschillende gemeenten en voor het uitrollen van de uitbreiding van het dienstverleningspakket.

In de uitwerking van de begroting 2027 is rekening gehouden met de verhogingen vanuit de lopende cao die zal eindigen op 31 maart 2027. Voor geheel 2027 is gerekend met een effectieve cao stijging van 3% op jaarbasis.

Door het voortbestaan van de GR zijn in 2027 alle kosten gedekt, conform artikel 34 lid 2 van de GR. Voor wat betreft de weerstandscapaciteit van Hûs en Hiem, deze bestaat naast het vrij besteedbare deel van het eigen vermogen uit eventuele ruimte in de begroting. Verder is het bezit van het kantoorpand als stil vermogen een belangrijk onderdeel van de weerstandscapaciteit, waarbij het pand onbelast is met hypotheek. De WOZ-waarde is per 1-1-2026 ongewijzigd vastgesteld op € 445.000.

Het eigen vermogen (exclusief de waarde van het pand) per 1-1-2027 bedraagt € 491.417, dit is inclusief een 'bestemmingsreserve onderhoud pand' van € 7.000. De gemaximeerde (gewenste) hoogte van het eigen vermogen (conform besluit AB d.d. 30-11-2018) bedraagt € 900.000 (incl. de waarde van het bedrijfspand). Omdat de huidige stand van het eigen vermogen € 491.417 bedraagt wordt de gewenste omvang met € 36.417 overschreden (€ 491.417+ € 445.000= € 936.417).

Gezien de relatief beperkte afwijking en de huidige onzekerheden over de toekomstige rol van Hûs en Hiem, worden eerst de uitkomsten van het lopende strategische onderzoek afgewacht voordat een weloverwogen besluit wordt genomen over de omvang van de algemene reserve.

Meerjarenraming 2028-2030

Bij het opstellen van de meerjarenraming 2028-2030 is de begroting 2027 als basis genomen. Ook de in deze begroting opgenomen meerjarenraming is opgesteld vanuit de voortzetting van de huidige

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

adviespraktijk. Op het moment van opstellen van deze begroting en de meerjarenraming wordt er wel gewerkt aan een toekomstbeeld voor de organisatie. In het kader van het advies 'Een mooier Fryslân voor en van iedereen' wordt samen met de Provincie Fryslân, de Vereniging Friese Gemeenten en De Friese Aanpak verkend hoe de kwaliteitscultuur in Fryslân verder kan worden versterkt. Eén van de aanbevelingen vanuit het opgestelde advies is de ontwikkeling van een breed kennis- en adviescentrum voor omgevingskwaliteit in de provincie. Deze verkenning bevindt zich momenteel in een onderzoeksfase. De mogelijke organisatorische en financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog onvoldoende concreet.

Juridisch

Hûs en hiem is onderdeel van een Gemeenschappelijke Regeling

Communicatie

Participatie

Voor dit advies is geen burgerparticipatie toegepast.

Fatale termijn

26 juni 2026

Uitvoering

Team Omgeving informeert het DB (dagelijks bestuur) over de besluitvorming van de raad.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad</i>
Intrekken beleidsnota's:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad</i>
Gevolgen ander beleid:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad en in het kort de gevolgen</i>

Bijlagen

1. Jaarverslag 2025 inclusief jaarrekening Hûs en Hiem.
2. Ontwerpbegroting 2027 Hûs en Hiem.

Harlingen, 12 mei 2026

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

J. van Delden

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Oplegnotitie bij (ontwerp)begroting 2027 en Jaarverslag 2025 incl jaarrekening
-------------------	--

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 mei 2026

Besluit

1. Het jaarverslag inclusief jaarrekening 2025 van Hûs en Hiem voor kennisgeving aan te nemen.
2. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2027 van Hûs en Hiem.

Besluit aangepast

--

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 1 juli 2026

, de voorzitter

, de raadsgriffier